

Montenegro

Europa-Parlamentets beslutning af 13. december 2007 om indgåelse af stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Montenegro på den anden side

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Rådets afgørelse af 3. oktober 2005 om at indlede forhandlinger med Serbien og Montenegro om indgåelse af en stabiliserings- og associeringsaftale,
 - der henviser til, at Rådet den 24. juli 2006 vedtog nye specifikke forhandlingsdirektiver for Montenegro, efter at det montenegrinske parlament havde erklæret landet for uafhængigt,
 - der henviser til, at forhandlingerne om stabiliserings- og associeringsaftalen blev afsluttet den 1. december 2006 og aftalen paraferet den 15. marts 2007,
 - der henviser til forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater og Republikken Montenegro (KOM(2007)0350),
 - der henviser til forslag til Rådets og Kommissionens afgørelse om indgåelse af stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Montenegro på den anden side (KOM(2007)0350),
 - der henviser til, at EU og Montenegro den 18. september 2007 undertegnede en aftale om forenkling af udstedelsen af visa til kortvarigt ophold samt en tilbagetagelsesaftale¹,
 - der henviser til Kommissionens rapport for 2007 om Montenegros fremskridt hen imod tiltrædelse (SEK(2007)1434),
 - der henviser til det vejledende flerårige finansielle program for Montenegro inden for rammerne af førtiltrædelsesinstrumentet (2007-2009),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 103, stk. 2,
- A. der anfører, at Montenegro er medunderskriver af energifællesskabstraktaten,
- B. der konstaterer, at Montenegro har bekræftet, at det den 23. oktober 2006 ratificerede Rom-statutten for Den Internationale Straffedomstol,
- C. der fastslår, at Montenegros fremtid ligger i EU,

¹ Se Parlamentets holdninger af 24. oktober 2007 vedrørende disse aftaler (Vedtagne tekster, P6_TA(2007)0451 og P6_TA(2007)0452.

- D. der bemærker, at Montenegro har undertegnet den centraleuropæiske frihandelsaftale (CEFTA); der bemærker, at Montenegro formentlig optages i WTO i 2008,
- E. der minder om, at Det Europæiske Råd på mødet den 19. og 20. juni 2003 i Thessaloniki anerkendte, at Montenegros fremtid ligger i Europa, og tilføjer, at dette er blevet bekræftet af Rådet og af Parlamentet ved flere lejligheder,
- F. der fremhæver rækkevidden af stabiliserings- og associeringsaftalen, hvormed der indføres aftalebestemmelser mellem De Europæiske Fællesskaber og Montenegro på vigtige områder af landets institutionelle, sociale og økonomiske liv,
- G. der gør opmærksom på betydningen af miljødimensionen i Montenegros økonomi og samfundsliv, hvilket er anerkendt i landets forfatning, hvori det hedder, at Montenegro er en økologisk stat; der samtidig pointerer, at det er nødvendigt, at sådanne hensigtserklæringer ledsages af konkrete foranstaltninger og effektive strukturer,
- H. der understreger, at et uafhængigt, kompetent og ansvarligt retsvæsen, som er fri for korruption, spiller en afgørende rolle for et lands demokratiske liv,
- I. der påpeger, at fællesskabsbistand til Montenegro nødvendigvis skal være i overensstemmelse med de forpligtelser, der er et resultat af stabiliserings- og associeringsaftalen,
- J. der minder om, at det montenegrinske parlament den 19. oktober 2007 efter en aftale mellem den regerende koalition og vigtige dele af oppositionen vedtog en ny forfatning for Montenegro med det krævede to tredjedeles flertal,
- K. der konstaterer, at den montenegrinske økonomi i 2007 oplever en stærk vækst (næsten 8 %) og en stigning i udenlandske direkte investeringer (707 000 000 EUR); der ligeledes noterer sig, at ledighedsprocenten på nuværende tidspunkt er lav og for første gang er faldet til under 12 %; der dog også bemærker, at underskuddet på betalingsbalancens løbende poster stadig giver anledning til bekymring,
- L. der fastslår, at korruption fortsat er et alvorligt problem i Montenegro, og at Montenegro på Transparency Internationals 2007-indeks for iagttaget korruption har et gennemsnitsresultat på 3,3 (på en skala fra 0 "stærkt korrump" til 10 "helt ren"),
 - 1. lykønsker Montenegros regering med den hurtige afslutning af forhandlingerne om en stabiliserings- og associeringsaftale og med undertegnelsen af dette vigtige dokument for nylig;
 - 2. mener, at stabiliserings- og associeringsaftalen udgør et første, men vigtigt skridt for Montenegro på vejen mod medlemskab af Den Europæiske Union, og at aftalen er endnu et eksempel på de positive ændringer i landene i det vestlige Balkan, som udsigten til EU-medlemskab kan skabe; gør imidlertid de montenegrinske myndigheder opmærksom på, at udsigten til medlemskab skal vurderes på en realistisk måde, dvs. ikke blot på grundlag af gennemførelsen i national ret af Fællesskabets bestemmelser og normer, men også ud fra landets reelle kapacitet inden for forvaltning og retsvæsen og tildelingen af tilstrækkelige ressourcer hertil, hvilket er af afgørende betydning for udviklingen af en

sund lovgivningsramme i Montenegro og en effektiv gennemførelse heraf og udgør en grundlæggende forudsætning for landets demokratiske og økonomiske udvikling;

3. henstiller til Kommissionen, at den udnytter de enestående erfaringer, som de medlemsstater, der er tiltrådt EU i det 21. århundrede, har gjort med reformarbejdet i overgangsfasen, til at bygge videre på de nyindførte mekanismer, der kunne blive til gavn for Montenegro;
4. henstiller, at Montenegros Parlaments rolle som nøglefigur i et parlamentarisk demokrati styrkes, og anfører, at det således specielt bør optræde som kontrolorgan, f.eks. når det gælder offentlige finanser;
5. opfordrer det montenegrinske parlament til at bidrage aktivt til tilnærmelsesprocessen til EU i overensstemmelse med parlamentets opfattelse af sin egen rolle; minder regeringen om, at den bør inddrage det montenegrinske parlament aktivt i opinionsdannende processer;
6. opfordrer Montenegros regering og parlament til i praksis at gennemføre de mål, der er fastsat i stabiliserings- og associeringsaftalens artikel 80, ved at indføre de love og bestemmelser, som er nødvendige for at sikre retsvæsenets fulde uafhængighed og ansvarlighed; finder i denne forbindelse, at de nye forfatningsbestemmelser om ansvaret for udnævnelse af dommerne reducerer det montenegrinske parlaments skønsbeføjelser og øger domstolenes uafhængighed; minder om, at det er afgørende, at der etableres et uafhængigt, effektivt og korruptionsfrit retsvæsen, som kan styre den fulde og uafvendelige gennemførelse af retsstatsprincippet;
7. opfordrer kraftigt den montenegrinske regering og retsmyndighederne til at yde det italienske retsvæsen al nødvendig hjælp og fuldt ud samarbejde med de italienske myndigheder i bestræbelserne på at afslutte efterforskningen af organiseret kriminalitet og cigaretsmugling, hvori fremtrædende montenegrinske politikere er involveret, og som kunne ende med en international arrestordre;
8. noterer sig med glæde, at Montenegro fortsat samarbejder med Det Internationale Tribunal til Pådømmelse af Krigsforbrydelser i det Tidligere Jugoslavien (ICTY), og understreger, at dette samarbejde er tæt forbundet med Montenegros fremskridt i retning af EU-medlemskab; tilskynder de montenegrinske myndigheder til at afslutte efterforskningsarbejdet i sagen om Sreten Glendza, chefpolitiinspektør i Ulcinj politikreds, og fem andre tidligere politibetjente, der er anklaget for at have begået krigsforbrydelser i 1992; finder det glædeligt, at der den 6. december 2007 blev undertegnet en aftale med ICTY om ydelse af teknisk bistand, og at de montenegrinske myndigheder har truffet andre forholdsregler forholdsregler i lyset af, at 2008 er sat som frist for afslutning af alle sager ved ICTY;
9. glæder sig over, at det tidligere i 2007 lykkedes at anholde Vlastimir Đorđević, der var eftersøgt for krigsforbrydelser, og anmoder de montenegrinske myndigheder om at samarbejde yderligere med Serbien og andre nabolande i bestræbelserne på at finde frem til og anholde de øvrige mistænkte for krigsforbrydelser, især Ratko Mladic og Radovan Karadzic;
10. tilskynder de montenegrinske myndigheder til at vedtage og gennemføre proaktive

foranstaltninger imod korruption for at forbedre den offentlige forvaltnings effektivitet, styrke kampen mod organiseret kriminalitet og fremme bekæmpelsen af menneskehandel, våbensmugling og ulovlig handel med cigaretter og narkotika, eftersom tiltag i den retning er en afgørende forudsætning for yderligere integration i Den Europæiske Union; gentager, at det er vigtigt, at der skabes et klima af sikkerhed for de montenegrinske borgere, turisterne og de udenlandske investorer, og kræver i den forbindelse, at de uafhængige organer, der overvåger korruption, styrkes;

11. glæder sig over undertegnelsen af visum- og tilbagetagelsesaftalerne med Montenegro den 18. september 2007 som et første skridt mod en helt "visumfri" ordning og anmoder Rådet og Kommissionen om at opstille en konkret køreplan med henblik herpå og vedtage foranstaltninger, der tjener til at forbedre rejsemulighederne for et større udsnit af befolkningen, specielt unge og studerende;
12. finder det i den forbindelse glædeligt, at EU har åbnet et fælles visumansøgningscenter i Podgorica for at lette procedurerne for udstedelse af visa til kortvarige ophold, og anmoder medlemsstaterne om at deltage i dette fælles visum-ansøgningscenter, således at borgerne i Montenegro får fuldt udbytte af den undertegnede aftale herom;
13. anmoder de montenegrinske myndigheder om at benytte undertegnelsen af aftalen som en lejlighed til målrettet at gennemføre reformer på områder som retsstatslighed, bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption, styrkelse af grænsekontrollen og udbygning af landets administrative kapacitet;
14. betoner vigtigheden af stabiliserings- og associeringsaftalens artikel 114, i henhold til hvilken det skal sikres, "at der opbygges en effektiv og ansvarlig offentlig forvaltning i Montenegro"; opfordrer regeringen til at vedtage de nødvendige bestemmelser for at opnå, at ansættelsesprocedurerne og karrierefóvaltningen i den offentlige administration baseres på åbenhed, og til med støtte fra Kommissionen at gøre uindskrænket brug af Fællesskabets bistands- og partnerskabsinstrumenter til gavn for de offentlige institutioner;
15. beklager, at der er undertegnet en aftale mellem USA og Montenegro, ifølge hvilken montenegrinerne forpligter sig til ikke at udlevere amerikansk personel til Den Internationale Straffedomstol (ICC), og USA til gengæld lover at yde militær støtte til Montenegro (den såkaldte "artikel 98-aftale"); erindrer om, at EU er modstander af sådanne aftaler, da de undergraver ICC's autoritet; forventer, at Montenegro tager hensyn til EU's holdning i dette spørgsmål og vedtager passende foranstaltninger;
16. betoner, at udviklingen af en miljømæssigt bæredygtig turisme er af afgørende betydning for Montenegros økonomiske fremtid; understreger, at det er nødvendigt, at der vedtages en sammenhængende lovgivningsmæssig ramme på miljøområdet og en overordnet kystbeskyttelsesplan, og opfordrer kraftigt regeringen til at sørge for, at de uafhængige institutioner, der er ansvarlige for beskyttelsen af den skrøbelige økologiske balance, især i kystområderne, men også i nationalparkerne i det indre af landet, er funktionsdygtige, og beklager, at aftalens artikel 96 ikke indeholder klare forpligtelser på dette felt;
17. beklager den igangværende spekulation i jord og fast ejendom og dens negative følger for landets bæredygtige udvikling, hovedsagelig som følge af de statslige og lokale myndigheders svage eller utilstrækkelige kontrol;

18. konstaterer, at Montenegro anvender euroen som officiel valuta i praksis; pointerer, at den nuværende anvendelse af euroen, som de montenegrinske myndigheder har besluttet under ekstraordinære omstændigheder, helt adskiller sig fra medlemskab af eurozonen; erindrer om, at det er en forudsætning for, at et land kan indtræde i eurozonen, at alle kriterier, der er fastsat i traktaten, er opfyldt, og tilføjer, at disse kriterier omfatter opnåelse af en høj grad af vedvarende konvergens;
19. tilskynder Montenegros regering og parlament til så hurtigt som muligt at gennemføre den nationale plan for landskabsbevarelse - især i kystområderne - og for beskyttelse af vandressourcerne og havmiljøet og at udarbejde overordnede planer for integreret affaldsforvaltning og behandling af spildevand, med særlig vægt på differentieret indsamling af affald i turistområderne ved kysten og opførelse af varmegenvindingsanlæg; henleder navnlig opmærksomheden på den skrøbelige økologiske balance i Kotor-bugten og understreger, at det haster med at gøre en sammenhængende indsats for at bevare dette område af usædvanlig landskabelig og arkitektonisk skønhed;
20. henstiller til de montenegrinske myndigheder i praksis at gennemføre de målsætninger, der er opstillet i stabiliserings- og associeringsaftalens artikel 109, ved snarest muligt at opføre anlæg til udnyttelse af vedvarende energikilder; anmoder Kommissionen om at bistå Montenegros regering med at finde de offentlige eller offentlig-private finansieringskilder, der er nødvendige for at opføre sådanne anlæg; gør opmærksom på, at oplægget til Montenegros energistrategi 2025 er en lejlighed til at gøre Montenegros energisektor mere miljøvenlig og understreger betydningen heraf for landets udvikling;
21. fastslår, at udenlandske direkte investeringer i Montenegro er domineret af investeringer i fast ejendom; finder det glædeligt, at Montenegros regering har vedtaget en national plan for fysisk planlægning, og ønsker, at den gennemføres fuldt ud for at undgå, at hele kystområdet bebygges; bemærker samtidig, at byggetilsyn spiller en vigtig rolle til modvirkning heraf, og at det bør overvejes at indføre midlertidigt byggestop i følsomme områder;
22. er bekymret over den manglende gennemskuelighed og monopolkulturen i både de politiske og de økonomiske strukturer og gør opmærksom på, at dette udgør en hindring for Montenegros udvikling som et demokratisk frit markedssamfund;
23. mener, at det er afgørende for en vellykket gennemførelse af stabiliserings- og associeringsaftalen, at der udarbejdes og gennemføres en omfattende langsigtet plan for den økonomiske udvikling, og at problemet med Montenegros betydelige "skyggeøkonomi" løses; opfordrer derfor de montenegrinske myndigheder til at gøre en større indsats på beskæftigelsesområdet, der udgør et af de alvorligste økonomiske og sociale problemer for det montenegrinske samfund, og at udforme en økonomisk politik, der har til formål at skabe et åbent konkurrencebaseret og gennemskueligt erhvervsklima;
24. understreger, at det er vigtigt at skabe et intermodalt transportnet, som ikke udelukkende bygger på landevejstrafik; mener, at dette mål kan nås gennem partnerskaber med den private sektor og udstedelse af statsobligationer; anbefaler, at moderniseringen af jernbanerne fortsættes, og at de delvis nedlagte strækninger fra Podgorica til byen Nikšić og til den albanske grænseby Shkoder genetableres;

25. opfordrer den montenegrinske regering til at finde langsigtede løsninger vedrørende indkvarteringen af flygtninge fra det tilgrænsende Kosovo og disses nationalitet på basis af den europæiske konvention fra 1997 om statsborgerret og Europarådets nyligt vedtagne konvention om undgåelse af statsløshed i forbindelse med statssuccession;
26. henstiller til de montenegrinske myndigheder at sikre en endnu mere effektiv samordning af Montenegros deltagelse i fællesskabsprogrammerne, især på uddannelsesområdet; betoner, at disse programmer kan udgøre et effektivt middel til at forbedre kvaliteten af uddannelsesstilbuddet og tilbyde nye studiemuligheder for unge mennesker i Montenegro, herunder muligheden for udlandsophold; anser det for hensigtsmæssigt sammen med Kommissionen at undersøge mulighederne for at fremme partnerskabsordninger mellem montenegrinske institutioner og tilsvarende institutioner i EU's medlemsstater; mener, at visumliberaliseringen vil gøre det lettere at inddrage montenegrinerne i fællesskabsprogrammerne;
27. opfordrer den montenegrinske regering til at gennemføre reformer i medielovgivningen, navnlig loven om åbenhed på medieområdet og forebyggelse af mediekoncentration, for at skabe større åbenhed og forebygge mediemonopoler inden for både de trykte og de elektroniske medier; opfordrer Montenegros parlament til at sikre, at det montenegrinske radio- og fjernsynsselskabs bestyrelse (RTCG) er baseret på uafhængighed, herunder reel repræsentation af alle dele af samfundet, og dermed fremme RTCG's fulde omdannelse til en professionel offentlig radio- og tv-spredningsvirksomhed;
28. anfører, at det er vigtigt at styrke og opretholde uafhængige medier med en balanceret nyhedsformidling;
29. beklager stærkt, at der ikke er sket nogen opklaring af mordet på journalisten Duško Jovanović, der på mordtidspunktet var i færd med at offentliggøre en række artikler om cigaretsmugling og andre former for organiseret kriminalitet i Montenegro;
30. opfordrer kraftigt den montenegrinske regering til at garantere pressefriheden og tilskynder myndighederne til at efterforske overfaldet den 1. september 2007 i Podgorica på Željko Ivanović, der udgiver den uafhængige avis "Vijesti";
31. fremhæver den vigtige rolle, som civilsamfundet kan spille for udviklingen af demokratiet og retsstaten ved at gøre opmærksom på sociale problemer og følsomme politiske spørgsmål; ønsker i den forbindelse, at civilsamfundets aktører opnår større beskyttelse og bedre vilkår;
32. noterer sig, at den montenegrinske regering har forpligtet sig til at fremme det kulturelle samarbejde, og slår til lyd for, at civilsamfundet i højere grad inddrages i kultursektoren, bl.a. gennem foranstaltninger, der tilskynder til forskellige former for foreningsliv og fremmer kontakten blandt folk;
33. bifalder initiativerne til at sikre montenegrinske studerende studiemuligheder i EU-landene; opfordrer EU's medlemsstater til at søge nye veje for samspil med det montenegrinske folk;
34. beklager forsinkelserne i åbningen af Kommissionens delegationskontor i Montenegro;

understreger betydningen af, at EU er synligt i Montenegro, navnlig i lyset af stabiliserings- og associeringsaftalens ikrafttrædelse; finder det glædeligt, at Kommissionen har indledt proceduren til ansættelse af personalet på delegationskontoret i Podgorica, og har tiltro til, at ansættelsesproceduren vil blive afsluttet så hurtigt som muligt;

35. glæder sig over indvielsen af den nye grænseovergang i Šćepan Polje den 1. oktober 2007 og i samme forbindelse over meddelelsen om etablering af flere nye grænseovergange; finder det i den sammenhæng også glædeligt, at naboforbindelserne er præget af en positiv udvikling;
36. gør opmærksom på, at en permanent kroatisk-montenegrinsk grænseaftale vil skulle erstatte den midlertidige aftale, som blev indgået mellem Kroatien og Serbien og Montenegros daværende statsunion; mener, at den nuværende midlertidige ordning, som er indført vedrørende Prevlaka-halvøen, har vist sig at udgøre et glimrende grundlag for den nye permanente aftale;
37. glæder sig over det montenegrinske parlaments vedtagelse af en ny forfatningstekst; mener, at den nye forfatning skaber en klarere adskillelse af den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt og indfører tilstrækkelige garantier for de nationale mindretal;
38. er af den opfattelse, at den nye forfatningstekst er et skridt i den rigtige retning og endnu et vidnesbyrd om Montenegros vilje til at integrere sig fuldt ud i EU; mener imidlertid også, at der - efter at der er truffet passende forholdsregler til at øge dommernes ansvarlighed og udrydde den lokale korrupsion, som vanhelliger det montenegrinske retsvæsens image - bør ske en forbedring af bestemmelserne om udnævnelse og afskedigelse af de retslige myndigheder for bedre at sikre domstolenes uafhængighed;
39. mener, at det regionale samarbejde mellem landene i det vestlige Balkan kan udgøre et effektivt instrument til løsning af deres politiske, økonomiske og sociale problemer; glæder sig over Montenegros tiltrædelse af CEFTA-aftalen, som i væsentlig grad vil bidrage til landets økonomiske udvikling; henstiller kraftigt til Kommissionen at bistå de montenegrinske myndigheder med at styrke samarbejdet med nabolandene på energi-, miljø- og transportområdet; fremhæver det regionale samarbejdes betydning for Montenegros integration i EU;
40. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, medlemsstaternes regeringer og parlamenter og Montenegros regering.